

הבנויות בקודש ופתוחות לחול, הן חול], ורצו שתהא בחול, כדי שלא ירביצו הטלאים גללים בעזרה (חי' הגר"א תמיד ג, ג, אך ראה ריטב"א לעיל טו, ב שהיא היתה קודש, והתפארת ישראל מדות א יכן מח כתב, שהיא היתה חול, אך פתחה היה לקודש).

מדְרְמִינָן לְחֵם הַפְּנִים אֲלֵהֶם הַפְּנִים זְכוּ, ומשום שהקושיא בזמנם היתה ידועה, לא ראתה הגמ' צורך לפרשה (ורבנו חננאל להלן ע"ב). והקושיא היא, שמצינו סתירה היכן היתה לשכת לחם הפנים, שבמסכת מידות (א, ו) שנינו שהיא עמדה בקרן דרומית מזרחית של בית המוקד, ואילו במסכת תמיד (ג, ג) שנינו 'והלא לשכת הטלאים היתה במקצוע צפונית מערבית, וארבע לשכות היו שם, אחת לשכת הטלאים, ואחת לשכת החותמות, ואחת לשכת בית המוקד, ואחת לשכה שעושיין בה לחם הפנים', והניחה הגמ' בקושיא שהתנא מונה והולך את הלשכות דרך ימין, שנמצא הולך מצפון למערב, וממערב לדרום, ומדרום למזרח [נגד כיוון השעון], ונמצא לפי זה שלשכת לחם הפנים היא בקרן מזרחית צפונית. ומתמצת הגמ' שהתנא מונה את הלשכות דרך שמאל [בכיוון השעון] (ריש"י). ואומרת הגמ', כי גם צריך לומר שלשכת הטלאים היתה בדרום מערב [ולא צפונית מערבית כמבואר במשנה], ונמצא שלשכת לחם הפנים היתה בקרן דרומית מזרחית, כמבואר במסכת מידות, וצריך לומר שתירדן זה הוא רק ע"פ תירוצו של רב אדא בריה דרב יצחק, שלדעתו לשכת הטלאים היתה בדרום מערב, אך לתירוצו של רב הונא (לעיל טז, א) שיש מחלוקת תנאים היכן היתה לשכת הטלאים, בהכרח שיש מחלוקת גם היכן היתה לשכת עושי לחם הפנים [לדעת התנא בתמיד לשכת הטלאים היתה בצפונית מערבית, ולשכת לחם הפנים בצפונית מזרחית, ואילו לדעת התנא במידות לשכת הטלאים היתה בדרומית מערבית, ולשכת לחם הפנים היתה בדרומית מזרחית] (חזו"א או"ח ככו, טז).

וכאן הגמ' לא רוצה לתרץ 'אקצויי מקציא' כפי שתירצה על לשכת הטלאים (קושיית תוס', תוס' ישנים ותוס' רא"ש, וראה מה תירצו התוס'), משום שהמשנה (תמיד ל, א) נקטה רק על לשכת הטלאים לשון נתונה 'במקצוע' צפונית מערבית, ולא על שאר לשכות (תוס' רבינו פריץ; ריטב"א, בתי' ראשון). או משום שתירדן זה של 'אקצויי מקציא' הוא דחוק, ואם אפשר לתרץ באופן אחר עדיף (ריטב"א, בתי' שני).

שָׁמַע מִיָּנָה. שמסכת מידות היא כדעת רבי אליעזר בן יעקב, הסובר (לקמן לו, א) שהמזבח היה בדרום ולא הסתיר את פתח ההיכל, אלא המעלה הנוספת שהיתה בין עזרת כהנים לעזרת ישראל היא זאת שהסתירה, ומחמתה עשו את כותל המזרח נמוך משאר הכתלים (ריש"י, ע"פ רבותיו, וראה מה שכתבנו לעיל טז, א ד"ה רב אדא בר אהבה).

ויש שפירש את דברי רב אדא בר אהבה וכל הסוגיא באופן אחר, שלעיל (טו, ב) הקשתה הגמ' סתירה בין המשנה בתמיד (ג, א) האומרת שלשכת הטלאים היתה בצפון מערב, לבין המשנה במידות (א, ו) האומרת שהיא היתה בדרום מערב. ומתריך רב אדא בר אהבה, שהמשנה בתמיד היא כדעת רבי יהודה, שמצינו שהוא חולק על 'סתם משנה' במידות, שהרי לדעתו המזבח היה באמצע העזרה, ואילו מהמשנה במידות בה מבוארות מידות העזרה, עולה שרוב המזבח היה בדרום, וכיון שהוא חולק על 'סתם משנה' במידות, הוא אף התנא החולק עליה בענין מקומה של לשכת הטלאים, ודברי הגמ' 'ואי סלקא דעתך מידות רבי יהודה היא, מזבח באמצע עזרה מי משכחת לה, והתנן וכו', אינם קושיא על רב אדא בר אהבה, אלא זהו המשך דבריו, עד שמסיק רב אדא 'שמע מינה', שמכאן מוכח שמסכת מידות אינה כרבי יהודה (ריש"י; ריטב"א לעיל טז, א).

האי לשכה אקצויי מקציא זכו' - מלשון 'מקצוע', שנראית הלשכה בשני המקצועות [-הקצוות], שארוכה היא ועומדת בצד מערב, ומתארכת לצדדי צפון ודרום עד קרוב לשני המקצועות (ריש"י), והיתה ארוכה כדי שיהא מקום לטילול הטלאים (מרומי שדה). ויש שפירש, שהוא מלשון 'מוקצה', שהלשכה היתה מוקצית [- מובדלת] מזויות צפונית מערבית ודרומית מערבית, ועמדה באמצע, אך לא באמצע ממש, אלא קרובה יותר לזוית דרומית מערבית [כמבואר בגמ' להלן] (מאירי; הערוך ערך קץ [השישי]).

ומסתברא דבמערבית דרומית הוואי זכו', ואפילו שהיתה משוכה יותר לפינה המערבית דרומית, אך את פתח הלשכה קבעו מצד צפון בית המוקד שהיה בחול [שמבואר לעיל (טו, ב)], שלשכה זו היתה חציה בקודש וחציה בחול], וכיון שפתחה היה בחול, אף הלשכה היתה חול [כמבואר במעשר שני (ג, ח) שלשכות